

Göran Rosenberg, Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz. Albert Bonniers förlag .

Det händer något med Görans Rosenbergs bok "Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz" redan då jag betraktar omslaget. Ett svartvitt fotografi av järnvägsspår. Omedelbart associerar jag till det välkända fotografiet av lägerporten till koncentrationslägret med rälsen som löper rakt in genom entrén under den tornliknande byggnaden. Men det står inte "Arbeit mach frei" utan "Södertälje Södra, Plattform 3".

Det är här han stiger av tåget år 1947, David Rosenberg, efter en vansinnig irrfärd från gettot i Lodz' till Auschwitz och sedan vidare till Ravensbrück och Wöbbelin. En ung välklädd man som redan vistats på flera orter i Sverige efter att ha kommit hit som flykting och fd koncentrationslägerfånge. Han kommer för att skapa ett nytt liv. I Södertälje, av Göran Rosenberg kallad "Platsen", börjar han arbeta på Scania-Vabis och återförenas med Hala. Ett år senare föds Göran.

"Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz" är ett utforskande av pappan. Vad han tänkte och kände. Men framför allt vilka minnen och spår i själen pappa David bar med sig efter åren i brutal nazistisk fångenskap med de ständiga omflyttningarna som alltid var ett förebådande om förintelse. Göran Rosenberg reser i tid och rum. Läser föräldrarnas brev, rapporter och listor från nazitidens Tyskland, sjukjournaler och ansökningar om medborgarskap. För sonen Göran var Södertälje början av livet. För David Rosenberg, fadern, var det bara ett kort uppehåll. För honom tog allt slut där resan började. Han överlever inte mörkret utan tar sitt liv på Sundby sjukhus 1960. Göran Rosenberg skriver med en värme och långsamhet som jag aldrig mött förr hos honom. Det finns också en återhållen ilska i orden. Över världen och folkhemmet som inte kunde förstå, den tyske läkaren i Stockholm vars intyg förvägrade pappan den ekonomiska gottgörelsen från Västtyskland och den kvardröjande antisemitismen i Europa också efter kriget.

Göran Rosenberg har skrivit sin pappas berättelse denne själv ville hemlighålla för att skydda sin son. Det känns som han gjort det vid rätt tillfälle. En syntes håller på att ta plats i ett personligt dialektiskt arbete. Jag hoppas Göran Rosenberg fortsätter den biografiska berättelsen.

Jakob Carlander